

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

30. An aliquando quis non teneatur salutare inimicum, & possit ei mortem desiderare? Ex p. 5. tr. 13. & Misc. 1. r. 89.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76429)

autem pactum non continet peccatum mortale, sicuti cum hospites inuitant transeuntes ex suppositione, quod alibi cenaturi sint, & sicut aliquis ex urbanitate inuitat amicum ad cenandum potius secum in die seimij, quam alibi, ex suppositione, quod iam sit determinatus ad cenandum, & cenam alibi inueniet, &c. ergo: Id etiam confirmari potest ex doctrina Sanchez tom. 1. Decal. cap. 7. num. 16. Hac omnia. Pater Ferrantinus, *ubi supra*.

Notandum est etiam hic Primò, Hurtadum etiam docere, nullum posse absque scandali peccato alios inuitare ad Comœdias, vel amatorias, vel quibus inhonestæ Choreæ, & cantilenæ inferuntur; cum spectaculum, illud sit valde periculosum, nullusque scit quantum periculi alius subeat. Excipit illos, qui rectè norunt amicum, quem inuitant in nullum adduci periculum: Item eos, qui non rogant amicum, sed illi proponunt, utrum velit ire ad comœdiam, ita ut facile sine rubore, aut alio incommodo possit illam recusare. Sed de hac secunda exceptione habet aliquam difficultatem P. Ferrantinus num. 34. & ideo distinguendum putat, vide illum, ego tamen periculosa hanc inuitationem existimo.

RESOL. XXIX.

An Magistratus permittendo recitationem comœdiarum peccent mortaliter? Ex p. 5. tr. 13. & Misc. 1. Ref. 82.

§. 1. Affirmatiuè respondet Hurtadus de Mendoza vol. 2. de spe, & charitate, disput. 173. sect. 29. §. 377. & ratio est, quia, ut docet D. Th. in 4. dist. 33. q. 2. art. 2. malum publicum non potest permitti, nisi ut per illud vitetur aliud, quod sine illo vitari non potest: sed comœdiæ sunt malum publicum, per quod nullum aliud detinet vitari, sed potius multa accrescunt de nouo, ergo comœdiarum permissio est per se illicita. Furta enim, detractiones, rixæ, lasciuia, &c. potius ex permissione comœdiarum multiplicantur, quam vitantur, ut experientia miserabilis demonstrat, recognosce Hurtadum loco citato.

2. Verùm his non obstantibus negatiuæ sententiæ adhaeret Nicolaus Baldellus in disp. Theolog. tom. 1. lib. 3. disp. 18. num. 13. vbi ita asserit. Quoad Magistratus & Principes, ad quos spectat prohibere, vel permittere huiusmodi comœdias, primò certum est, quod peccent mortaliter, si illa fieri mandent, quia non potest aliquis licitè mandare, quod alius non potest licitè exequi. Secundò mortaliter peccant si auctoritatem iis præsentent, easque approbent, vel aliter histriones in peccato foueant. Tertio non videntur tamen peccare, si pro aliquo tempore ad vitandam in populo maiorem licentiam histriones, & histrionum spectatores non puniant, quia permissio, quæ solùm sit non puniendo, non autem approbando licita est, si fiat ex causa, etiam si alioqui sit de re illicita, ut si fiat, v. g. ad vitandum maius malum, & appellatur permissio comparatiua, vel tolerantia; ut notat gl. in c. omnis, dist. 3. & illius multa habentur exempla in iure: ut v. g. quod permittantur commensationes immoderate pro Dominica Quinquagesimæ, & diebus sequentibus, c. denique, dist. 4. & quod ad euitandam occasionem vxoris permittatur maritus adulterati cum altera, cap. si quod verius 33. quest. 2. & similes. Neque illud quod hoc modo permittitur, potest dici, quod approbetur, cap. retrices 32. qu. 4. cum aliud sit non punire, & aliud approbare. Huc vsque Baldellus, qui pro hac senten-

tia citat Nauarum consil. 3. de Indis num. 2. lib. 5.

RESOL. XXX.

An aliquando quis non teneatur salutare inimicum, & possit ei mortem desiderare? Ex p. 5. tr. 13. & Misc. 1. Ref. 89.

§. 1. Quoad primum, certum est interdum per se esse peccatū non salutare inimicum, scilicet obligatione, ait Hurtadus de Mendoza de spe & charit. vol. 2. disput. 153. sect. 4. §. 64. saluo primo parentem, aut Prælatum, aut iudicem, qui non iniuriam, sed in peccatum iustam non salutat inimicum. Secundò saluo eos, qui sine graui incommodo honoris non possent hostem salutare, quia salutato reuerget in infamiam, hoc tamen est peccatum. Tertio saluo eum, qui infamem accepit iniuriam, cuius aestimatio digna petit austeriorem vultum, atque tristitorem, qualis esset qui a pellatus fuisset sodomita, fur, Iudæus, aut quid simile enorme, tunc enim prudenter censetur negatio salutationis oriri non ex odio, sed ex dolore iusto, & ingenti acerbitate, que iuste adimit vrbanitatis argumenta omnibus eiusdem conditionis hominibus communia, item esse multis argumento eum parui aestimasse tam acerbum iniuriam. Quarto saluantur qui ita simulant distractionem, aut oculorum hebetudinem, ut prouideatur iudicetur salutationem omnifam non ex memoria inicitia, sed ex alio capite. Tandem qui vidit tres, aut quatuor amicos, quos familiariter alloquitur capite tecto, nec salutato, tunc licet inimicum non salutat, nec alloquitur, non peccat contra vrbanitatem, quia illa allocutio licet vni dumtaxat dirigatur, censetur salutio omnium sociorum tunc concomitantium. Ita Hurtadus.

2. Qui etiam §. 48. notat nos nihil mali desiderare posse inimico, nisi sit aptum ut ad vitandam iora ipsius mala, vel neccita, quæ alia ratione vitari non possunt. Etenim possum ego desiderare ut Deus illi mortem maturet, nisi sit in frugem meliorem recipiendus, quia id est desiderare illi bonum. Item si inimicus iniuste est me vexaturus, ego possum desiderare, & orare, ut Deus eum è viuis tollat, si aliter inferenda mala vitari non possunt. Huc vsque Hurtadus; sed hæc in praxi ratione nostræ de prauitate irascibilis non videntur consulenda.

RESOL. XXXI.

An quis teneatur alloqui, salutare, resalutare, & familiaritatem cum inimico habere, vel alia signa amicitia ei ostendere, si ille has omnia præceterit? Ex p. 2. tr. 15. & Misc. 1. Ref. 62.

§. 1. Circa præsentem quæstionem, vide Maldellus in 2.2. quest. 25. artic. 9. Azor. p. 2. lib. 12. cap. 3. quest. 5. & seq. Coninch de spe, p. 2. & charitate, disput. 24. dub. 6. num. 89. & seq. Valent. tom. 3. disp. 3. q. 3. punct. 2. Banez in 2.2. q. 25. art. 9. dub. 3. Nauarr. cap. 14. num. 15. Layman in Theol. mor. lib. 2. tr. 3. cap. 4. num. 2. Solutio in 2.2. quest. 25. art. 9. concl. 2. Reginald. tom. 2. lib. 17. cap. 12. sect. 2. num. 123. & seq. Fillius in Theol. tract. 28. c. 1. num. 19. Fernandez in exam. Theol. mor. p. 1. c. 3. §. 7. num. 1. Villalobos in som. tom. 2. tract. 3. diff. 6. nu. 4. Homobon. de exam. Eccl. p. 1. tr. 6. cap. 25. quest. 114. Molestinus in sum. tom. 1. tract. 11. cap. 5. num. 33. Ledesma